

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI-4101-06-01/2013
P/13/135

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

**Wystąpienie pokontrolne z dnia 15 listopada 2013 r., zmienione zgodnie z uchwałą Zespołu
Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 13 stycznia 2014 r.
(tekst ujednoczony)**

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/135 – Realizacja planów urządzenia lasu i działania podejmowane w okresie braku planów	
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku	
Kontrolerzy	Adrian Gosk, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84245 z dnia 27 maja 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2) Andrzej Juchnicki, doradca ekonomiczny, legitymacja służbowa nr 1807	
Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Hajnówka („Nadleśnictwo”), ul. Kolejki Leśne 12 (kod pocztowy: 17-200)	
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Zenon Bielecki – Nadleśniczy	(dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ prowadzenie przez Nadleśnictwo gospodarki leśnej w latach 2011 – 2013 (I półrocze).

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powyższa ocena wynika z prawidłowego wykonywania (w kontrolowanym okresie) zadań gospodarczych określonych w planach urządzenia lasu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prowadzenie gospodarki leśnej w latach 2002 – 2011

Opis stanu faktycznego

1.1. Na 30 czerwca 2013 r. Nadleśnictwo zarządzało nieruchomościami i gruntami o łącznej powierzchni 19.647,7 ha, z czego 18.556,7 ha (94,4%) to lasy (lasy ochronne, rezerwy przyrody oraz lasy gospodarcze), a 1.091 ha (5,6%) grunty nieleśne (użytki rolne i ekologiczne, grunty pod wodami, nieużytki, itp.). W skład lasów wchodziły przede wszystkim grunty leśne – 18.097,8 ha, a pozostałe 458,9 ha to grunty związane z gospodarką leśną (drogi leśne, linie podziału przestrzennego lasu, tereny pod liniami energetycznymi i telekomunikacyjnymi, miejsca składowania drewna, szkółki leśne, tereny kolejki leśnej, itp.). Zaistniałe zmiany – w stosunku do stanu na 1 stycznia 2011 r.² – polegały na:

- zmniejszeniu łącznego obszaru zarządzanych nieruchomości o 6,4 ha na skutek przekazania 5,7 ha gruntów związanych z gospodarką leśną dla Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego (prawomocne orzeczenie Komisji Regulacyjnej) i przejęciu 0,7 ha gruntów leśnych przez zarządcę drogi wojewódzkiej nr 685 (odcinek Hajnówka – Jelonka) pod realizację inwestycji drogowej,
- zmniejszeniu o 9,5 ha powierzchni gruntów nieleśnych (użytków rolnych) i zwiększeniu o 3,1 ha powierzchni lasów w wyniku zmian ewidencyjnych po przeprowadzanych zalesieniach i odnowieniach.

Od 1 stycznia 2012 r. zmniejszyła się (z 13 do 10) liczba leśnictw Nadleśnictwa, a zwiększyła (z 7.650 do 8.891) ilość wydzielań³ (wraz ze zmianą granic części z nich). W okresie objętym kontrolą zmniejszyła się powierzchnia ewidencyjna gruntów zalesionych (z 18.059,6 ha do 18.033,9 ha), a zwiększyła powierzchnia ewidencyjna gruntów niezalesionych (z 14,9 ha

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Nieruchomości o powierzchni 19.654,1 ha, w tym 18.553,6 ha lasów i 1.100,5 ha gruntów nieleśnych.

³ Wydzielenie to część oddziału leśnego (pododdział). Jeżeli wydzielenie jest gruntem leśnym zalesionym wtedy wydzielenie należy rozumieć jako drzewostan.

do 55,1 ha). Ponadto decyzją z 21 lutego 2012 r.⁴ Minister Środowiska zwiększył (z 7.012 ha do 12.742 ha) powierzchnię lasów ochronnych i zmniejszył (z 5.799,6 ha do 1.136,6 ha) powierzchnię pozostałych lasów (gospodarczych).

(dowód: akta kontroli str. 4-18, 34-35, 208-212)

1.2. Do końca 2011 roku Nadleśnictwo prowadziło gospodarkę leśną zgodnie z ustaleniami planu urządzenia lasu na lata 2002 – 2011 („PUL 2002 – 2011”) i zaleceniami Ministra Środowiska zawartymi w decyzji z 10 czerwca 2003 r. zatwierdzającej ten Plan, którą:

- a) ustalone zostały Nadleśnictwu zadania gospodarcze:
- pozyskanie drewna w ilości nie większej niż 499.910 m³ grubizny netto (113.913 m³ w użytkowaniu rębnym⁵ i 385.997 m³ w użytkowaniu przedrębnym⁶),
  - pielęgnowanie lasu⁷ na powierzchni 13.719,3 ha; zalesienie i odnowienie⁸ – 470 ha; pielęgnowanie nowozakładanych upraw – 447,2 ha; melioracje agrotechniczne⁹ – 456,6 ha,
  - zadania z zakresu gospodarki łowieckiej, ochrony przeciwpożarowej, infrastruktury technicznej i edukacji ekologicznej;
- b) wprowadzone zostały „specjalne zalecenia dotyczące prowadzenia trwale zróżnicowanej gospodarki leśnej”, z uwagi na wyjątkowe znaczenie Puszczy Białowieskiej, w tym:
- jako priorytet w wykonywaniu zadań gospodarczych względy ochronne i pielęgnacyjne – hodowlane, a nie ekonomiczne,
  - zakaz wycinania drzew w wieku ponad 100 lat, z wyjątkiem:
    - przebudowy – w ramach cięć rębnych – drzewostanów w wieku ponad 100 lat z przewagą świerka uszkodzonego przez korniki, drzewostanów z przewagą brzozy lub drzewostanów z przewagą osiki (pkt 3 zaleceń),
    - możliwości usunięcia pojedynczych drzew w wieku ponad 100 lat w ramach niezbędnej konieczności odślaniania młodego pokolenia w drzewostanach przebudowywanych, z pominięciem dębów, jesionów, klonów i wiązów (pkt 4),
  - gromadzenie, szczególnie w starych drzewostanach dojrzewających i dojrzałych, odpowiedniej bazy drewna martwego – co najmniej trzech do pięciu drzew na hektar drzewostanów (pkt 5).

PUL 2002 – 2011 dopuszczał usuwanie drzew w wieku ponad 100 lat w ramach tzw. „cięć przygodnych”:

- „w ramach użytkowania przygodnego usuwane będą wszystkie drzewa zagrażające zachowaniu trwałości lasu (zgodnie z postanowieniami ustawy o lasach¹⁰)”,
- szczególną uwagę należy zwracać na „stan sanitarny drzewostanów, budzący poważne obawy związane z zagrożeniem gradacją kornika drukarza. Do decyzji nadleśniczego pozostawić należy sposoby, metody i terminy działań wynikających z instrukcji ochrony lasu, pozwalające na skuteczną ochronę drzewostanów poprzez ograniczenie liczebności populacji szkodliwych owadów, a w szczególności kornika drukarza”.

(dowód: akta kontroli str. 29-33, 195-196)

Nadleśnictwo nie miało obowiązku ewidencjonowania ilości lub masy pozyskiwanych drzew w wieku powyżej 100 lat oraz ilości martwych drzew na hektarze drzewostanów. Gromadzono natomiast comiesięczne informacje o pozyskaniu posuzu, wywrotów i złomów według gatunków drzew oraz o wyznaczonych i usuniętych drzewach trocinkowych, bez wyszczególniania ilości lub masy pozyskanych drzew ponadstuletnich.

⁴ Decyzja Ministra Środowiska z dnia 21 lutego 2012 r. w sprawie uznania za ochronne lasów pozostających w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe” położonych w Nadleśnictwie Hajnówka.

⁵ Drewno pozyskane z drzewostanów dojrzałych w celu wprowadzenia odnowień (nowych drzew) ze sztucznych nasadzeń lub obsiewu naturalnego.

⁶ Drewno pozyskane w trakcie zabiegów pielęgnacyjnych (czyszczenia i trzebieży), a także zabiegów sanitarnych (przygodnych).

⁷ Całość czynności gospodarczych związanych z pielęgnowaniem drzewostanu i siedliska, dla utrzymania lub poprawy stabilności mechanicznej drzewostanu i sprawności siedliska, uzyskania wysokiej produkcji surowca drzewnego możliwie najlepszej jakości, przy zachowaniu naturalnej różnorodności biologicznej lasu i jego pozaprodukcyjnych funkcji.

⁸ Odnowienie polega na wprowadzeniu nowego pokolenia lasu na miejsce drzewostanów usuniętych.

⁹ Zabiegi przygotowania gleby mające zwiększyć zdolności produkcyjne siedlisk leśnych.

¹⁰ Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 ze zm. (ustawa zwana dalej „ustawą o lasach”). Projekt planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa oczekiwiał na zatwierdzenie przez Ministra Środowiska, które ostatecznie nastąpiło 9 października 2012 r.

Nadleśniczy wyjaśnił, że systematycznie rejestrowano w systemie informatycznym całe pozyskanie drewna (obejmujące także ewentualny drzewostan zaatakowany przez szkodniki w wieku powyżej 100 lat), natomiast nie ewidencjonowało oddzielnie usuniętych lub uprzętniętych drzew ponadstuletnich, co umożliwiłoby jednoznaczne określenie skali tego pozyskania. System informatyczny będący w posiadaniu Nadleśnictwa nie przewiduje rejestrowania wieku pozyskanego drewna, a jedynie parametry pośrednio to wskazujące, tj. długość i średnicę.

(dowód: akta kontroli str. 25-28)

W trakcie realizacji PUL 2002 – 2011, Nadleśnictwo otrzymało z RDLP instrukcje w sprawie sposobu postępowania z drzewami w wieku ponad 100 lat:

- 17 stycznia 2003 r. zostało poinformowane, że Główny Konserwator Przyrody i Dyrektor Generalny Lasów Państwowych nie stawiają przeszkód w wycinaniu świerków zaatakowanych przez korniki, ale są przeciwni wyrębowi innych gatunków starych drzew opanowanych przez owady, szczególnie dębów i jesionów. Zalecono wyszukiwanie drzew świerkowych zasiedlonych (w każdej fazie rozwojowej bez względu na wiek), wycinanie, korowanie lub wywożenie ich z lasu poza strefę zagrożenia przed pojawieniem się następnej generacji szkodników,
- 12 stycznia 2005 r. otrzymało zalecenie, aby w przypadku powstania wywrotów lub złomów w lasach gospodarczych, tj. sytuacji nieprzewidzianej w PUL, ani w planie ochrony rezerwatu, uprzętać te drzewa. W takich przypadkach nie mają zastosowania ograniczenia wymienione w decyzji zatwierdzającej PUL co do gatunków i wieku drzew, gdyż dotyczy to uprzętnienia a nie ich wycinania (stanowisko zgodne z ustaleniami PUL 2002 – 2011). Na uprzętnienie drzew w rezerwach przyrody należy uzyskać zgodę Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody (od 2009 roku Nadleśnictwo zgód takich nie otrzymywało, ze względu na stanowisko Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska¹¹ nakazujące pozostawianie drzew ściętych na terenie rezerwatów),
- 12 sierpnia 2009 r. zostało zobowiązane do niezwłocznego ścinania drzew wszystkich gatunków powyżej 100 lat zagrażających ludzkiemu życiu (szczególnie drzew zawieszonych i złomów w sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych i innych miejsc przebywania ludzi) i pozostawiania drewna przy pniu. Zalecenie to nie dotyczyło złomów i wywrotów świerkowych, które mogły być pozostawione do naturalnego rozkładu, lecz wyłącznie niezasiedlone przez kornika i pod warunkiem braku zagrożenia z jego strony dla pobliskich drzewostanów. (dowód: akta kontroli str. 29-33, 36-38, 41, 105-123, 126-130, 515)

W latach 2002 – 2010 roczny rozmiar pozyskania drewna dla Nadleśnictwa wynikający z planów rocznych wynosił od 34.000 m³ (w 2010 roku) do 46.500 m³ (w 2003 roku) grubizny netto. W grudniu 2010 roku Nadleśnictwo otrzymało z RDLP polecenie ograniczenia w 2011 roku pozyskania drewna do 12.200 m³, uzasadnione zaleceniem Ministra Środowiska. Łączny etat pozyskania w latach 2002 – 2011, uwzględniający ograniczenie z 2011 roku, wynosił więc 462.119 m³ grubizny netto (9 x 49.910 m³ + 12.200 m³).

(dowód: akta kontroli str. 29-33, 36-38, 41, 105-123, 126-130, 515)

1.3. W latach 2002 – 2011 Nadleśnictwo pozyskało łącznie 387.596 m³ grubizny netto (77,6% miąższości ustalonej w PUL 2002 – 2011), z czego w ramach cięć rębnych 68.143 m³ (58,9%), a w ramach cięć przedrębnych 319.453 m³ (82,8%). Powodem niepełnej realizacji planu pozyskania drewna, w odniesieniu do PUL 2002 – 2011, było głównie:

- utworzenie z dniem 13 sierpnia 2003 r. przez Ministra Środowiska na powierzchni 3.849,7 ha¹² (ok. 19,6% obszaru Nadleśnictwa) rezerwatu przyrody „Lasy Naturalne Puszczy Białowieskiej”, na którym nie prowadzono zadań gospodarczych,
- osiągnięcie wieku ponad 100 lat przez drzewa podlegające zakazowi usuwania (dąb, jesion, klon i wiąz),
- nieudzielanie od 2009 roku, przez Regionalną Dyrekcję Ochrony Środowiska w Białymstoku („RDOŚ”), zgody na wycinkę drzew w rezerwach przyrody,
- ustanowienie przez Wojewodę Podlaskiego i RDOŚ nowych stref ochronnych wokół gniazd ptaków chronionych, granicznika płucnika, owadów chrząszczy saproksylicznych,

¹¹ Pismo GDOŚ/DOP-oc-4120-21/237/09mk z 27 stycznia 2009 r.

¹² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. U. z 2003 r. Nr 132 poz. 1236).

- ograniczenie w 2011 roku, przez Ministra Środowiska, planu pozyskania drewna do 12.200 m³ (26,2% do 35,9% rocznego planu pozyskania z lat 2002 – 2010).
(dowód: akta kontroli str.19-23, 148-186)

Realizując roczne plany pozyskania uwzględniające ww. ograniczenia, Nadleśnictwo w latach 2002 – 2011 pozyskało:

- w trakcie użytkowania rębego 52.387 m³ drewna (76,9% pozyskania rębego ogółem) w wyniku rębni I (zupelne), II (częściowych), III (gniazdowych) i IV (stopniowych), a pozostałe 15.756 m³ (23,1%) użytkowania przygodnego. Roczne plany pozyskania w ramach rębni zostały w latach 2002 – 2011 zrealizowane na poziomie od 100,7% (rębni II) do 145,1% (rębni I), a użytki przygodne w 78,2% (plany roczne zakładały pozyskanie w ramach użytków przygodnych 20.146 m³ drewna), przy czym plany roczne:
  - rębni I i II przewidywały pozyskanie 271 m³ i 1.392 m³ drewna, co stanowiło 2,7% i 2,4% takich rębni ustalonych w PUL 2002 – 2011 (9.965 m³ i 56.866 m³),
  - rębni III i IV przewidywały pozyskanie 23.836 m³ i 20.338 m³ drewna, co stanowiło 50,6% rębni III ustalonych w PUL 2002 – 2011 (47.082 m³; rębni IV w PUL 2002 – 2011 nie przewidziano).

Nadleśniczy wyjaśnił, że ograniczenie rębni zupełnych wynikało z uzgodnień podjętych w trakcie Komisji Techniczno – Gospodarczej na etapie tworzenia PUL 2002 – 2011, mających na względzie dążenie do systematycznego odtworzenia puszczańskiego charakteru lasów Nadleśnictwa;

- podczas użytkowania przedrębego 220.287 m³ drewna (69,0% pozyskania przedrębego ogółem) w wyniku czyszczeń późnych oraz trzebieży wczesnych i późnych, a pozostałe 99.166 m³ (31,0%) użytkowania przygodnego. Roczne plany pozyskania w ramach zabiegów pielęgnacyjnych wykonano na poziomie od 98,8% (trzebież późna) do 108,3% (trzebież wczesna), a użytki przygodne w 95,4% (plan – 103.959 m³).
(dowód: akta kontroli str. 21-22, 25-28)

Nadleśniczy wyjaśnił, że intensywność cięć przygodnych wynika z dbałości o stan sanitarny i zdrowotny lasu, stąd ich rozmiar dyktowany jest potrzebami usuwania negatywnych skutków zjawisk losowych. Cięcia te mają charakter priorytetowy, a w przypadku ich nasilenia ograniczane są zaplanowane cięcia pielęgnacyjne. Celem cięć przygodnych jest podniesienie odporności drzewostanów i utrzymania właściwego stanu zdrowotnego oraz eliminacja niekorzystnych zjawisk. Ich rozmiar określany jest przez leśniczych w czasie sporządzania szacunków brakarskich.
(dowód: akta kontroli str. 25-28)

W 2011 roku Nadleśnictwo pozyskało łącznie 6.315 m³ posuszu, wywrotów i złomów, w tym 3.894 m³ drewna iglastego (369 m³ sosny i 3.524 m³ świerka) oraz 2.421 m³ drewna liściastego (w tym m.in. 1.083 m³ brzozy i 520 m³ olchy).
(dowód: akta kontroli str. 537)

W badanej przez NIK próbie 826,93 m³ drewna wielkowymiarowego trzeciej klasy grubości¹³ pozyskanego przez Nadleśnictwo w 2011 roku z 209 wydzieleń:

- 772,59 m³ (93,4%) drewna świerkowego, olchowego, brzozowego, dębowego, grabowego, sosnowego, lipowego, jesionowego i osikowego pozyskanego ze 192 wydzieleń, posiadało parametry drzew w wieku poniżej 100 lat, w odniesieniu do danych z opisów taksacyjnych;
- 54,34 m³ (6,5%) drewna świerkowego pozyskanego z 17 wydzieleń¹⁴, posiadało parametry drzew w wieku powyżej 100 lat, w porównaniu do opisów taksacyjnych. Na przykład:
  - 31 stycznia 2011 r. przyjęto na magazyn pozyskane z wydzielenia 359C-a, w ramach cięć przygodnych rębnych, drewno świerkowe (o średnicach¹⁵ 35, 47, 48 i 55 cm), w tym o średnicy 55 cm, długości 5,90 m i masie 1,40 m³. Zgodnie z opisem taksacyjnym z 2002 roku, w wydzieleniu tym przeważał świerk (40%), w 20% w wieku 130 lat o pierśnicy¹⁶ 63 cm, w 10% w wieku 93 lat o pierśnicy 48 cm i w 10% w wieku 50 lat o pierśnicy 21 cm,

¹³ Drewno okrągłe o średnicy 35 cm i większej bez kory.

¹⁴ Wydzielenia 215C-b, 359C-a, 303D-a, 307B-d, 276A-d, 272A-a, 331F-a, 331G-a, 362C-d, 305A-c, 271B-g, 389A-b, 243C-d, 468E-g, 274D-h, 305C-c, 245A-h.

¹⁵ Mierzonych w połowie ściętego drzewa.

¹⁶ Średnica drzewa stojącego mierzona na wysokości 130 cm od ziemi.

- 5 sierpnia 2011 r. przyjęto na magazyn pozyskane z wydzielenia 305C-c, w ramach przygodnej trzebieży późnej, drewno świerkowe o średnicy 56 cm, długości 10,80 cm i masie 2,66 m³. Zgodnie z opisem taksacyjnym z 2002 roku, w wydzieleniu tym 50% stanowiły świerki w wieku 140 lat o pierśnicy 69 cm, 40% świerki w wieku 110 lat o pierśnicy 48 cm i występowały pojedyncze świerki w wieku 50 lat (bez wskazania pierśnicy).

W analizowanej próbie, drewno o parametrach drzew w wieku powyżej 100 lat pozyskano w ramach użytków rębnych (11,62 m³), co dopuszczały zapisy pkt 3 i 4 decyzji Ministra Środowiska z 10 czerwca 2003 r. zatwierdzającej PUL 2002 – 2011 i w ramach użytkowania przygodnego (42,72 m³), na co zezwalały ustalenia PUL 2002 – 2011 dopuszczające usuwanie wszystkich drzew zagrażających zachowaniu trwałości lasu.

(dowód: akta kontroli str. 404-464)

1.4. Realizację zadań z zakresu gospodarki leśnej na 2011 rok Nadleśnictwo zleciło podmiotom zewnętrznym. Wyboru wykonawców usług w poszczególnych leśnictwach dokonano w jednym przetargu nieograniczonym o wartości 952,9 tys. zł (100% wartości zamówień na prowadzenie usług leśnych w 2011 roku) przeprowadzonym z zachowaniem ustawy Prawo zamówień publicznych („Pzp”)¹⁷:

- prawidłowo opisano przedmiot zamówienia, a ustalone warunki nie utrudniały oferentom uczciwej konkurencji,
- właściwie upubliczniono informacje o przetargu (ogłoszenie i specyfikację istotnych warunków zamówienia),
- wybór ofert najkorzystniejszych nastąpił w oparciu o ustalone kryteria,
- umowy z wykonawcami zawarto zgodnie z zamówieniami i złożonymi ofertami.

(dowód: akta kontroli str. 78-104)

1.5. W latach 2002 – 2011 Nadleśnictwo w większości zrealizowało zadania z zakresu pielęgnacji i hodowli lasu oraz melioracji agrotechnicznych. W stosunku do PUL 2002 – 2011:

- zabiegi pielęgnacji lasu wykonano na łącznej powierzchni 11.068,7 ha (80,7% planu – 13.719,3 ha). Pozostałe 2.650,6 ha nie objęte tymi zabiegami to tereny zakwalifikowane do różnych form ochrony przyrody (2.331,5 ha) lub uznane za pozostające w stanie zdrowotnym uzasadniającym odstępianie od pielęgnacji (319,1 ha);
- zadania hodowlane wykonano na 328,3 ha (69,9 % planu – 470 ha), z czego:
  - odnowiono 191,7 ha (45,9% planu – 417,2 ha),
  - posadzono, dolesiono i uzupełniono 133,1 ha (354,9% planu – 37,5 ha),
  - zalesiono 3,5 ha (22,9% planu – 15,3 ha).

Na pozostałych obszarze 141,7 ha nie objętym tymi zabiegami zaniechano hodowli ze względu na: odstępianie od kontynuacji cięć w rębniach złożonych, wynikające ze szkód zwierzyny leśnej oraz stopniowego wzrostu w drzewostanach drzew w wieku 100 lat (78,5 ha) i objęcie 63,2 ha różnymi formami ochrony przyrody. Powodem zwiększonego wykonania posadzeń, dolesień i uzupełnień, w stosunku do planu, było natomiast eliminowanie luk powstałych w wyniku usuwania drzew świerkowych zaatakowanych przez kornika drukarza;

- pielęgnację nowozakładanych upraw wykonano na powierzchni 452,5 ha (101% planu – 447,2 ha). Wyższe wykonanie wynikało z kontynuacji pielęgnacji części upraw założonych w ramach PUL obowiązującego do końca 2001 roku;
- melioracjami agrotechnicznymi objęto 276,9 ha (60,6% planu – 456,6 ha). Pozostałe obszary (179,7 ha) zostały wyłączone z prac melioracyjnych w wyniku: objęcia różnymi formami ochrony (131,2 ha); uznania części planowanej powierzchni (36,7 ha) za umożliwiającą dokonanie odnowień bez zabiegów melioracyjnych; odstępiania od zalesień na 11,8 ha ze względu na możliwość odnowień naturalnych na tych terenach.

(dowód: akta kontroli str. 25-28, 124-136)

¹⁷ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.).

1.6. W latach 2002 – 2011 na terenie Nadleśnictwa, w ramach prowadzonego Ośrodka Hodowli Zwierzyny¹⁸, funkcjonowały trzy obwody łowieckie. Poletka łowieckie znajdowały się zarówno na powierzchni leśnej (7,9 ha), jak i nieleśnej (11,8 ha). Nadleśnictwo w oparciu o prawidłowo sporządzane i zatwierdzone roczne plany łowieckie, właściwie realizowało zadania z zakresu gospodarki łowieckiej przewidziane w PUL 2002 – 2011:

- utrzymywano niezbędną zwierzynę infrastrukturę (brogi, wodopoje, lizawki, poletka żerowe, itp.) oraz prowadzono działania ułatwiające jej przetrwanie krytycznych okresów (np. wykładano karmę i sole z mikroelementami);
- całkowite pozyskanie podstawowych gatunków zwierząt (osobniki odstrzelone i padłe) nie przekroczyło limitów przewidzianych w planach rocznych. Pozyskano: 461 jeleni (85,8% planu – 537 sztuk), 142 sarny (94% planu – 151 sztuk), 1.026 dzików (89,2% planu – 1.150 sztuki), 106 lisów (69,3% planu – 153 sztuki), 46 jenotów (47,9% planu – 96 sztuk), a także dziewięć kun (20,5% planu – 44 sztuki). (dowód: akta kontroli str. 41-51)

1.7. Nadleśnictwo zrealizowało pozostałe zadania gospodarcze przewidziane w PUL 2002 – 2011:

- w ramach ochrony przeciwpożarowej zakupiono dwa pojazdy patrolowe ze specjalistycznymi modułami gaśniczymi (w 2004 oraz 2011 roku), a w 2006 roku w wyznaczonych lokalizacjach utworzono trzy punkty czerpania wody (ostatni pożar w Nadleśnictwie miał miejsce w 2007 roku),
- w ramach zadań z zakresu infrastruktury, za łącznie 3.411,4 tys. zł: adoptowano przejęty budynek na nową siedzibę Nadleśnictwa, zmodernizowano dwie leśniczówki (Topiło II i Łozice) oraz magazyn łowiecki (Budy Leśne), a także wyremontowano 10 km dróg leśnych żwirowych i 17 przepustów,
- w ramach edukacji ekologicznej utrzymywano (bieżące konserwacje, sprzątanie itp.) dwie ścieżki edukacyjne, dwanaście szlaków turystycznych (piesze, rowerowe, Nordic Walking) oraz pięć miejsc ogniskowych, a także aktywnie współpracowano z jednostkami oświatowymi (lekcje terenowe, spotkania z leśnikami w szkołach, konferencje, prelekcje, itp.). W 2011 roku w siedzibie Nadleśnictwa zorganizowano Izbę Edukacyjną oraz Punkt Edukacyjny. (dowód: akta kontroli str. 36-40, 172)

Według oceny Nadleśniczego dotyczącej wykonanych w latach 2002 – 2011 zabiegów gospodarczych:

- miąższość zarządzanych drzewostanów wzrosła z 5.635,5 tys. m³ w 2002 roku do 6.097,7 tys. m³ w 2011 roku, a przeciętna ich zasobność z 325 m³/ha do 338 m³/ha,
- podejmowane działania ochronne nie wpłynęły na poprawę jakości hodowlanej upraw i młodników, ze względu na uszkodzenia powodowane przez zwierzynę płową i żubra. Na 6,9% powierzchni stan upraw był bardzo dobry, na 11,5% dobry, a na 81,6% powierzchni zadowalający; w przypadku młodników – odpowiednio – 51,7%, 27,7% i 20,6%,
- stan zdrowotny lasu pogorszył się ze względu na wzrost liczby drzew zasiedlonych szkodnikami, wstrzymanie od 2009 roku wszelkich cięć w 13 rezerwach przyrody (5.770,12 ha), a także zakaz pozyskiwania obumierających jesionów w wieku powyżej 100 lat. (dowód: akta kontroli str. 139-186)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie prowadzenie gospodarki leśnej przez Nadleśnictwo w ramach PUL 2002 – 2011.

2. Prowadzenie gospodarki leśnej w latach 2012 – 2013 (I pół.)

2.1. Od 1 stycznia do 9 października 2012 r. Nadleśnictwo prowadziło gospodarkę leśną na podstawie planu cięć i hodowli na 2012 rok, ustalonego 9 stycznia 2012 r. przez RDLP w uzgodnieniu z wykonawcą projektu PUL (w związku z brakiem zatwierdzonego planu urządzenia lasu na lata 2012 – 2021). Rozmiar pozyskania drewna ustalono na 15.000 m³ grubizny netto (w tym 4.817 m³ w ramach cięć przygodnych). Inne zadania gospodarcze obejmowały m.in.: pielęgnowanie gleby (108,93 ha), poprawki i uzupełnienia (7,32 ha), czyszczenia późne (62,86 ha) oraz czyszczenia wczesne (6,20 ha).

(dowód: akta kontroli str. 378-383)

Ocena
cząstkowa

Opis stanu
faktycznego

¹⁸ Powołanego decyzją Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 19 grudnia 1994 roku, którą wyłączono możliwość wydzierżawiania wskazanych obwodów łowieckich

Miejsca pozyskania drewna podlegały od 18 maja 2012 r. weryfikacji, ze względu na:

- zalecenia RDLP otrzymane 18 maja 2012 r. dotyczące zawieszenia do odwołania wszelkich zabiegów wykonywanych na drzewach w wieku 100 i więcej lat, w tym cięć sanitarnych świerków zaatakowanych przez kornika drukarza, oraz do czasu wyjaśnienia definicji drzewostanów ponad 100 letnich, zaniechania zabiegów w wydzieleniach, w których występują drzewa w wieku 100 i więcej lat (zalecenia wynikały z pisma Ministra Środowiska z 17 maja 2012 r.¹⁹). Ustalone przez RDLP 8 czerwca 2012 r. metody postępowania w zagrożonych drzewostanach świerkowych, przewidywały m.in.:
    - w drzewostanach do 100 lat (bez ograniczeń prawnych) wykonywanie zadań zgodnie z Instrukcją Ochrony Lasu,
    - w drzewostanach z udziałem świerka powyżej 100 lat – występowanie o zgodę na wyrąb drzew zasiedlonych przez korniki do Głównego Konserwatora Przyrody, zgodnie z decyzją nr 48/1998,
    - informowanie RDOŚ w przypadku gradacji korników zagrażającej celom ochrony rezerwatów,
    - pierwszeństwo prac porządkowania stanu sanitarnego lasu wobec wykonywania innych zadań gospodarczych,
    - w przypadku pogorszenia stanu zdrowotnego i sanitarnego lasu, wykonanie inwentaryzacji posuszu w drzewostanach ponadstuletnich z udziałem świerka i w rezerwach przyrody oraz powiadamianie RDLP o jej wynikach.
- Nadleśnictwo zostało poinformowane, że „w związku z zaistniałą sytuacją prawną, ustalony sposób postępowania w drzewostanach ponad 100-letnich ograniczy się praktycznie do monitoringu i przekazywania informacji, a dalsze postępowanie uzależnione jest od decyzji GDOŚ”;
- decyzję z 28 czerwca 2012 r. Ministra Środowiska stwierdzającą nieważność własnej decyzji z 16 maja 2012 r. zatwierdzającej plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa na lata 2012 – 2021.
(dowód: akta kontroli str. 187-192, 378-383, 513, 546-547, 610-611)

Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa na lata 2012 – 2021 („PUL 2012 – 2021”) został zatwierdzony przez Ministra Środowiska decyzją z 9 października 2012 r., ustalającą następujące zadania gospodarcze:

- pozyskanie drewna na poziomie nie większym niż 192.291 m³ grubizny netto (76.791 m³ w użytkowaniu rębnym i 115.500 m³ w przedrębny), co stanowiło 38,5% pozyskania ustalonego w PUL 2002 – 2011. Plan ten dopuszczał pozyskiwanie drewna w ramach cięć przygodnych wskazując, że do ograniczenia rozmiaru powstających szkód przewiduje się „utrzymanie właściwego stanu sanitarnego lasu” (PUL nie określał lokalizacji i rozmiaru pozyskania przygodnego),
- pielęgnowanie lasu na powierzchni 4.907,3 ha (35,8% w odniesieniu do PUL 2002 – 2011); zalesienie i odnowienie – 252 ha (53,6%), pielęgnowanie nowozakładanych upraw – 228,1 ha (51,0%), melioracje agrotechniczne – 227,4 ha (49,8%),
- zadania z zakresu gospodarki łowieckiej, ochrony przeciwpożarowej, infrastruktury technicznej i edukacji ekologicznej.
(dowód: akta kontroli str. 193-207)

Ustalenia zatwierzonego PUL 2012 – 2021 dopuszczały (podobnie jak w przypadku poprzedniego PUL) pozyskiwanie drewna w ramach cięć przygodnych (m.in. w ramach ograniczania rozmiaru szkód spowodowanych przez szkodniki wtórne – pkt 3.6.4 PUL), a ograniczenia w tym zakresie wynikały z zalecenia Ministra Środowiska z 17 maja 2012 r. i ustaleń Planu Ochrony Przyrody stanowiącego integralną część PUL 2012 – 2021 (pkt 7.1.6 i pkt 7.8)²⁰.
(dowód: akta kontroli str. 546-547, 557-558)

¹⁹ Pismem nr DLP-lpn-611-9/19733/12 z 17 maja 2012 r. Minister Środowiska zalecił „wylączyć z zabiegów gospodarczych drzewostany, w których udział drzew jednego gatunku w wieku 100 lat i więcej zajmuje co najmniej 10% powierzchni”.

²⁰ W pkt 7.1.6 Programu ochrony przyrody zalecono: a) pozostawiać podczas zabiegów gospodarczych wszystkie drzewa w wieku 100 lat i więcej, b) w drzewostanach powyżej III klasy wieku (60 lat), pozostawiać podczas zabiegów gospodarczych drzewa martwe, żywe z widocznymi dziuplami i próchnowiskami oraz część drzew zamierających, c) w drzewostanach powyżej III klasy wieku (60 lat), w przypadku znanych lub potencjalnych stanowisk pachnicy dębowej odsłaniać podczas zabiegów dorodne drzewa gatunków liściastych z widocznymi dziuplami i próchnowiskami, d) w drzewostanach powyżej V klasy wieku (100 lat), pozostawiać wszystkie drzewa martwe, żywe z widocznymi dziuplami, próchnowiskami i drzewa zamierające do całkowitej mineralizacji.

Od stycznia do października 2012 roku (w okresie braku PUL) Nadleśnictwo było zobowiązane do przestrzegania postanowień decyzji nr 24 Dyrektora Generalnego LP z 27 sierpnia 1996 r.²¹ („decyzja nr 24/1996”) i decyzji nr 48/1998²²:

- decyzja nr 24/1996: wprowadziła na wskazanych obszarach w drzewostanach dojrzałych obowiązek pozostawiania na pniu od trzech do pięciu starych drzew na 1 ha do biologicznej śmierci i naturalnego rozkładu; wyłączyła na tych obszarach z wyrębu wszystkie drzewa żywe i martwe o określonych rozmiarach pierśnic (Db, So, Św – powyżej 80 cm, Ol, Js, Lp, Gb, Tp – powyżej 70 cm, Kl – powyżej 60 cm, Wb i wa – powyżej 30 cm); wyłączyła z wyrębu wszystkie drzewa gatunków rzadkich w Puszczy Białowieskiej, bez względu na ich wiek, wymiary i położenie (jodły pospolitej, wiśni ptasiej, jabłoni dzikiej, gruszy pospolitej, wiązów i jarzębiny), z wyjątkiem większych skupisk zajmujących pow. 0,10 ha i powyżej, jeżeli ich wyręb był uzasadniony potrzebami hodowlanymi lub sanitarnymi w stosunku do pozostałych drzew tych gatunków; dopuściła w sytuacjach uzasadnionych względami bezpieczeństwa ludzi i ochrony lasu możliwość odstępstw od ww. zasad, za zgodą Dyrektora Generalnego LP, na wniosek dyrektora RDLP,
- decyzja nr 48/1998 wprowadziła zakaz wyrębu ponadstuletnich drzew i drzewostanów o charakterze naturalnym we wszystkich oddziałach Nadleśnictwa, który nie dotyczył niezbędnych cięć sanitarnych wykonywanych po uzgodnieniu z Głównym Konserwatorem Przyrody. (dowód: akta kontroli str. 55-58)

2.2. W latach 2012 – 2013 (I półrocze) Nadleśnictwo pozyskało łącznie 23.382 m³ drewna (12,2% miąższości ustalonej w PUL 2012 – 2021), w tym podczas cięć rębnych 3.048 m³ (11,0%), a przedrębnych 20.334 m³ drewna (17,6%). W ramach:

- planowanego użytkowania rębego pozyskano 192 m³ drewna (0,3% w odniesieniu do PUL 2012 – 2021), a pozostałe 2.856 m³ podczas cięć rębnych przygodnych,
- planowanego użytkowania przedrębego 15.511 m³ drewna (czyszczenia późne – 124 m³, trzebież wczesna – 2.568 m³ i trzebież późna – 12.819 m³), a pozostałe 4.823 m³ w trakcie przygodnych zabiegów przedrębnych. (dowód: akta kontroli str. 23-24)

Nadleśniczy wyjaśnił, że powodem wysokiego udziału pozyskania przygodnego było pogarszanie się stanu sanitarnego drzewostanów gospodarczych, spowodowane głównie brakiem możliwości przeprowadzania cięć sanitarnych na obszarach objętych różnymi formami ochrony przyrody. (dowód: akta kontroli str. 25-28)

Oględziny przeprowadzone przez NIK 29 lipca 2013 r. w pięciu wydzieleniach Nadleśnictwa (304B-a, 304D-g, 331A-a, 668C-g i 701A-a), w których zaplanowano cięcia sanitarne w 2013 roku potwierdziły występowanie szkodników lub śladów ich obecności w drzewach, wywrotów i złomów, tj. czynników uzasadniających potrzebę przeprowadzenia takich zabiegów. (dowód: akta kontroli str. 333-345)

W 2012 i w I połowie 2013 roku Nadleśnictwo pozyskało – odpowiednio – 6.118 m³ i 2.225 m³ posuszu, wywrotów i złomów, w tym 3.849 m³ i 1.452 m³ drewna iglastego (w 2012 roku 389 m³ sosny i 3.460 m³ świerka, a w I połowie 2013 roku 177 m³ sosny i 1.275 m³ świerka) oraz 2.469 m³ i 773 m³ drewna liściastego (w 2012 roku 1.357 m³ brzozy i 300 m³ grabu, a do 30 czerwca 2013 r. 482 m³ brzozy i 139 m³ osiki). (dowód: akta kontroli str. 536-537)

W związku z decyzją nr 48/1998, od 1 stycznia do 10 lipca 2012 r. Nadleśnictwo trzykrotnie występowało do Głównego Konserwatora Przyrody o zgodę na usunięcie ponadstuletnich złomów i wywrotów świerkowych oraz zasiedlonych przez kornika drukarza drzew trocinkowych (stojących):

- wniosek z 3 lutego 2012 r. dotyczył uprzątnięcia 239 złomów i 230 wywrotów w lasach gospodarczych oraz 157 wywrotów i 234 złomów z rezerwatów, których pozostawienie – według uzasadnienia – „powoduje niekontrolowany rozród kornika i stanowi zagrożenie dla sąsiadujących drzew i drzewostanów”,

²¹ Decyzja w sprawie wprowadzenia nadzwyczajnej ochrony starych drzew o charakterze pomnikowym – żywych i obumarłych oraz rzadkich gatunków drzew w Puszczy Białowieskiej (uchylona z dniem 19 czerwca 2013 r. zarządzeniem nr 57 Dyrektora Generalnego LP z 19 czerwca 2013 r.).

²² Decyzja w sprawie wstrzymania wyrębu ponadstuletnich drzew pojedynczych i drzewostanów o charakterze naturalnym na terenie nadleśnictwa Puszczy Białowieskiej (uchylona z dniem 19 czerwca 2013 r. ww. Zarządzeniem nr 57).

- wniosek z 19 czerwca 2012 r. dotyczył usunięcia ośmiu drzew trocinkowych, 220 wywrotów i 223 złomów, ze względu na potencjalne zagrożenie ze strony korników,
- wniosek z 10 lipca 2012 r. dotyczył możliwości ścięcia, okorowania i pozostawienia martwego drewna w miejscu ścinki do naturalnego rozpadu ponadstuletnich świerków w zaatakowanych drzewostanach (nie wskazano konkretnych ilości i lokalizacji).

W odmowach z 27 czerwca i 25 lipca 2012 r. Główny Konserwator Przyrody nie wyraził zgody na wnioskowane zabiegi informując, że „w drzewostanach 100 letnich i starszych nie prowadzimy żadnych prac „pozyskaniowych”.

(dowód: akta kontroli str. 617-618)

Analiza 661,56 m³ drewna wielkowymiarowego trzeciej klasy grubości pozyskanego przez Nadleśnictwo w 2012 roku ze 138 wydzieleń i 902,6 m³ uzyskanego w I połowie 2013 roku ze 112 wydzieleń wykazała m.in., że:

- w 16 wydzieleniach²³, w których udział drzew ponadstuletnich jednego gatunku przekraczał 10%, pozyskane drewno przyjęto na magazyn przed 18 maja 2012 r. (przed wprowadzeniem przez RDLP zalecenia o zawieszeniu wszelkich zabiegów wykonywanych na drzewach w wieku 100 i więcej lat, w tym cięć sanitarnych świerków zaatakowanych przez kornika drukarza), a w wydzieleniu 389A-b (20% dębu w wieku 180 lat i 30% świerka w wieku 140 lat) 18 drzew o masie 12,85 m³ przyjęto na magazyn 12 czerwca 2012 r. (drewno pozyskane w ramach PTP od 1 do 12 czerwca 2012 r.);
  - w analizowanej próbie nie stwierdzono pozyskania drzew o średnicach większych niż określone w decyzji nr 24/1996 i gatunków drzew wskazanych w tej decyzji: jodła pospolita, wiśnia ptasia, jabłoń dzika, grusza pospolita, wiąz i jarzębina.
- (dowód: akta kontroli str. 56-57, 406-518, 617-618)

2.3. Realizację zadań z zakresu gospodarki leśnej na 2012 i 2013 rok Nadleśnictwo zleciło podmiotom zewnętrznym w przetargach nieograniczonych. Wyboru wykonawców usług w poszczególnych leśnictwach, o wartościach 1.282,4 tys. zł i 1.231,9 tys. zł (100% wartości zamówień na usług leśne w tych latach) dokonano zgodnie z Pzp:

- prawidłowo opisano przedmiot zamówienia, a ustalone warunki nie utrudniały oferentom uczciwej konkurencji,
  - właściwie upubliczniono informacje o przetargu (ogłoszenie i specyfikację istotnych warunków zamówienia),
  - wybór ofert najkorzystniejszych nastąpił w oparciu o ustalone kryteria,
  - umowy z wykonawcami zawarto zgodnie z zamówieniami i złożonymi ofertami.
- (dowód: akta kontroli str. 257-332)

2.4. Od stycznia 2012 roku do czerwca 2013 roku Nadleśnictwo zrealizowało część zadań gospodarczych ujętych w PUL 2012 – 2021:

- pielęgnowano las na powierzchni 849,4 ha (17,3% w odniesieniu do PUL 2012 – 2021 i 70,7% planów rocznych na lata 2012 – 2013),
  - realizowano zadania hodowlane na 10,3 ha (4,1% PUL 2012 – 2021 i 88,8% ww. planów rocznych),
  - zabiegami pielęgnacji nowozakładanych upraw objęto 110,1 ha (48,2% PUL 2012 – 2021), zaś melioracjami agrotechnicznymi 0,24 ha (0,01% PUL 2012 – 2021 i 100% planów na te lata). Zdaniem Nadleśniczego przy ustalonym poziomie ilości zabiegów pielęgnacyjno-hodowlanych nie występuje zagrożenie ich wykonania do 2021 roku,
  - utrzymywano infrastrukturę Nadleśnictwa, w tym zmodernizowano, za łącznie 890,2 tys. zł, dwie leśniczówki w Czerlonce Leśnej i Topile Majdan oraz wyremontowano jaz na rzece Perebel,
  - w ramach działalności łowieckiej pozyskano 110 jeleni (50% planu), 20 saren (66,6% planu), 100 dzików (27,7% planu), siedem lisów (20,6% planu), siedem jenotów (23,3% planu). W okresie tym nie pozyskano kun (10 sztuk w planie),
  - w ramach ochrony przeciwpożarowej kontynuowano dotychczasowe działania prewencyjne (nie odnotowano pożarów na terenie Nadleśnictwa),
  - w ramach edukacji ekologicznej m.in. utrzymywano dwie ścieżki edukacyjne, jednaście szlaków turystycznych, pięć miejsc ogniskowych oraz Izbę Edukacyjną i Punkt Edukacyjny w siedzibie Nadleśnictwa.
- (dowód: akta kontroli str. 44-51, 253-256)

²³ Wydzienienia 362A-a, 491B-k, 491C-a, 331C-a, 357B-b, 331G-a, 358B-b, 242C-a, 271A-f, 271B-a, 243C-d, 243D-g, 245A-h, 245C-c, 600D-k, 600A-b.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej obszarze stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W dniach 1-12 czerwca 2012 r. w ramach PTP Nadleśnictwo pozyskało 18 drzew o masie 12,85 m³ z wydzielenia nr 389A-b, tj. drzewostanu ponadstuletniego (według definicji prof. Wesołowskiego), który zgodnie z zaleceniem Ministra Środowiska z 17 maja 2012 r. podlegał wyłączeniu z zabiegów gospodarczych.

Nadleśniczy wyjaśnił, że w analizowanym wydzieleniu wycinane były wyłącznie drzewa świerkowe wyrócone, złamane bądź posusz zasiedlony. W przypadku złomów i wywrotów niezasiedlonych stanowiących zagrożenie dla osób przystępujących do prac w celu usunięcia drzew zasiedlonych, drzewa takie były usuwane w pierwszej kolejności, stosownie do zarządzeń Dyrektora Generalnego LP. (dowód: akta kontroli str. 354-515, 518)

NIK zwraca uwagę, że w wydzieleniu 389A-b (drzewostan ponadstuletni według definicji prof. Wesołowskiego) możliwość wykonywania czyszczeń wczesnych nieobjętych pozyskania grubizny, została dopuszczona w PUL 2012 – 2021 zatwierdzonym dopiero 9 października 2012 r.

NIK zwraca uwagę, że Nadleśnictwo, od 1 stycznia do 9 października 2012 r. prowadziło gospodarkę leśną, na podstawie planu cięć i hodowli lasu na 2012 r., lecz bez planu urządzenia lasu. Stosownie do art. 35 ust. 1 ustawy o lasach, nadleśniczy prowadzi samodzielnie gospodarkę leśną na podstawie planu urządzenia lasu oraz odpowiada za stan lasu. Przy czym, z wyjaśnień Nadleśniczego wynikało, że nie miał on wpływu na datę zatwierdzenia PUL 2012 – 2021, bowiem realizacja prac urządzeniowych leżała w gestii RDLP i w oparciu o jej wytyczne (zawarte w piśmie z 9 stycznia 2012 r.) prowadził całą gospodarkę leśną. (dowód: akta kontroli str. 213-252, 346-363, 378-385 i 25-28)

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, prowadzenie przez Nadleśnictwo gospodarki leśnej w latach 2012 – 2013 (I półrocze).

**Uwagi
dotyczące
badanej
działalności**

**Ocena
częstkowa**

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla Nadleśniczego, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Białystok, dnia 29 stycznia 2014 r.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
w Białymstoku
Barbara Chilińska

.....
podpis

Prawo
zgłoszenia
zastrzeżeń
Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag
i wykonania
wniosków